

گزارش پروژه‌ی درس معماری کامپیوتر

پیاده‌سازی جمع‌کننده و ضرب‌کننده‌ها

علی بهمنیار - ۹۸۲۳۰۱۸

دانشگاه صنعتی امیرکبیر
(پلی تکنیک تهران)

دانشکده‌ی مهندسی برق

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

دی ماه ۱۴۰۱

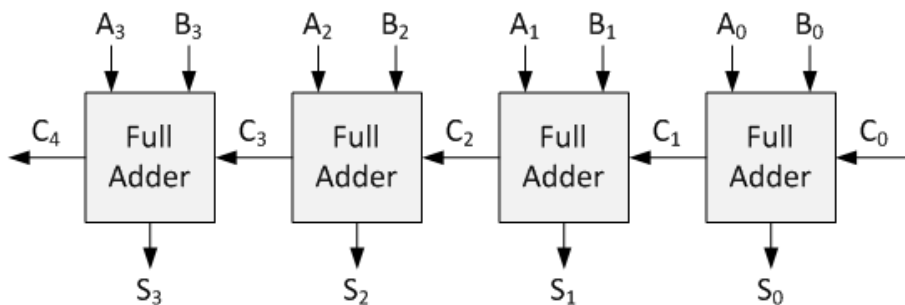
فهرست مطالب

۲	پیاده‌سازی جمع‌کننده‌ها	۱
۲ Ripple Adder	۱.۱
۳ Carry-Lookahead Adder	۲.۱
۴ Carry Select Adder	۳.۱
۵	پیاده‌سازی ضرب‌کننده‌ها	۲
۵ Shift-Add Multiplier	۱.۲

۱ پیاده‌سازی جمع‌کننده‌ها

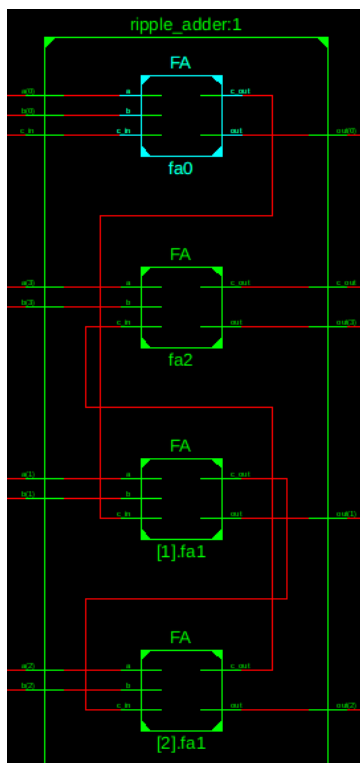
۱.۱ Ripple Adder

این جمع‌کننده، ساده‌ترین نوع جمع‌کننده می‌باشد و طراحی نسبتاً ساده‌ای دارد. شمای کلی این طراحی در شکل ۱ مشخص است:

شکل ۱: شماتیک کلی جمع‌کننده‌ی Ripple Adder

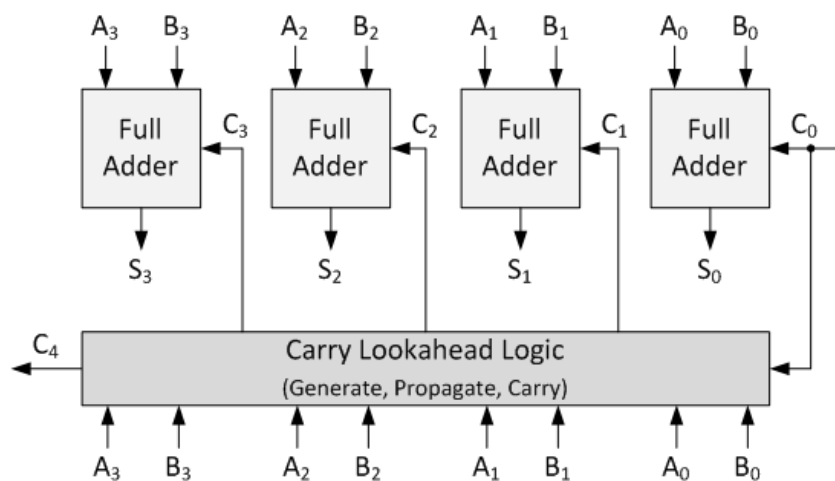
در این طراحی هر دو بیت توسط یک Full Adder با یکدیگر جمع شده، سپس بیت carry حاصل به عنوان بیت carry ورودی به Full Adder بعدی داده شده تا دو بیت بعدی با یکدیگر جمع شده و این فرآیند تکرار می‌شود تا حاصل جمع نهایی ایجاد شود. در این جمع‌کننده هر Full Adder باید منتظر جواب واحد قبلی خود بماند و بنابراین برای ایجاد پاسخ نهایی سیگنال باید به ترتیب از تمامی Full Adder ها عبور کند. به این دلیل این جمع‌کننده سرعت عملکرد نسبتاً پایینی دارد. پس از پیاده‌سازی این جمع‌کننده، شماتیک RTL آن به صورت شکل ۲ می‌باشد:

شکل ۲: شماتیک Ripple Adder

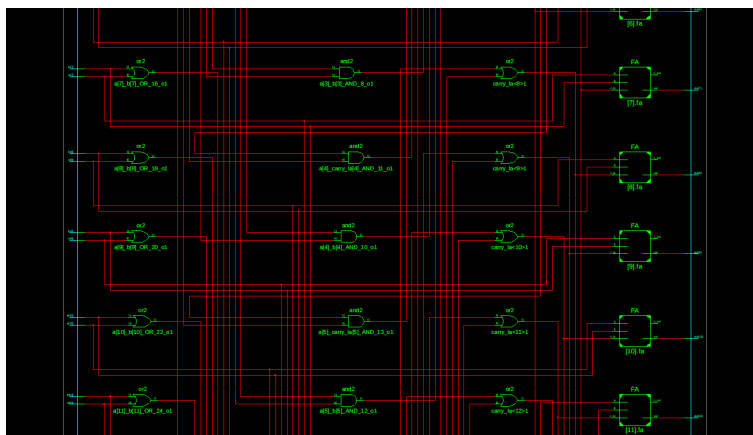
۲.۱ Carry-Lookahead Adder

این جمع‌کننده نسبت به جمع‌کننده‌ی قبلی سرعت بیش‌تری دارد، اما همچنین ساختار آن نیز پیچیده‌تر است. ساختار کلی این جمع‌کننده در شکل ۳ مشخص است:

شکل ۳: شماتیک کلی جمع‌کننده‌ی Carry-Lookahead

در جمع‌کننده‌ی Ripple Carry عامل اصلی تأخیر این است که هر واحد باید منتظر نتیجه‌ی بیت carry واحد قبلی بماند، در این پیاده‌سازی برای برطرف کردن این مشکل می‌توان بیت‌های carry را برای هر Full Adder به صورت جداگانه توسط یک بخش مجزا محاسبه کرد. این کار باعث می‌شود تا پیچیدگی مدار بیش‌تر شود ولی سرعت انجام جمع را به طور قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌دهد. پس از پیاده‌سازی این جمع‌کننده، بخشی از شماتیک RTL آن به صورت شکل ۴ می‌باشد، از این شماتیک نیز پیچیدگی بیش‌تر مدار نسبت به راه‌حل قبلی مشخص است:

شکل ۴: شماتیک Carry-Lookahead Adder

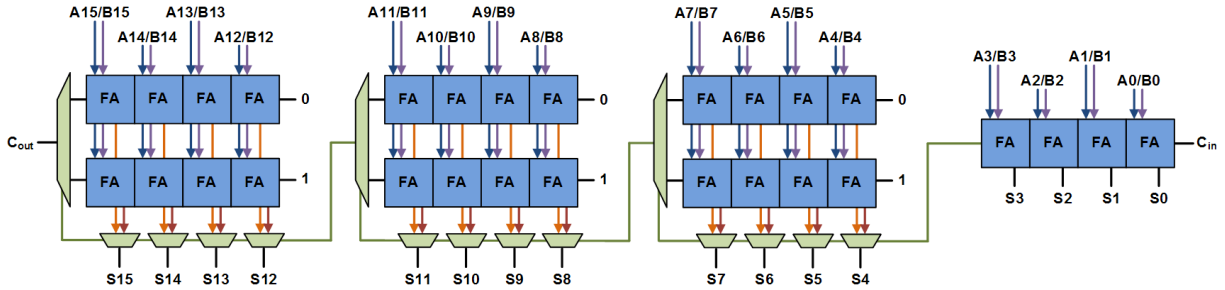
```
1 assign carry_la[j] = (a[j-1] & b[j-1]) | ((a[j-1] | b[j-1]) & carry_la[j-1]);
```

کد ۱: پیاده‌سازی Carry-Lookahead

پیاده‌سازی Carry-Lookahead در کد ۱ مشخص است؛ در دو صورت بیت carry می‌بایست ۱ باشد: یا هر دو بیت ورودی ۱ باشند، یا یکی از بیت‌های ورودی به همراه بیت carry قبلی ۱ باشند.

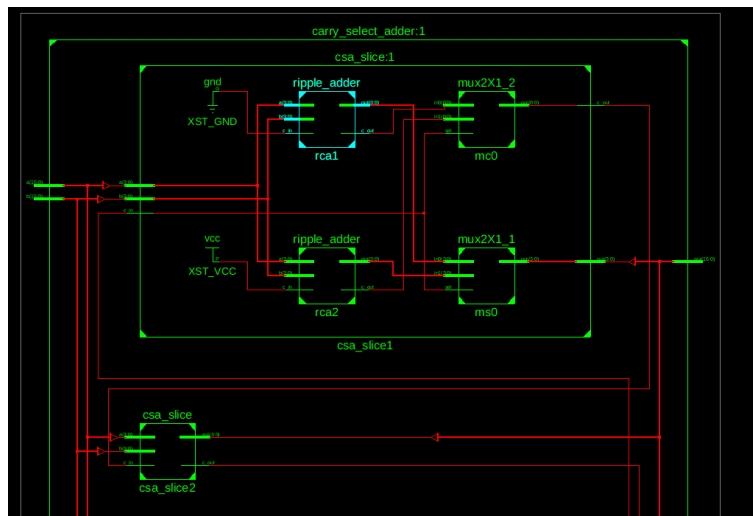
۳.۱ Carry Select Adder

در راهکار قبلی سرعت محاسبه بهبود یافت اما همچنان برای محاسبه‌ی هر یک از بیت‌های carry می‌بایست منتظر خروجی بیت carry قبلی در مدار carry-lookahead بمانیم، به عبارت دیگر انتشار سیگنال در مدار carry-lookahead همچنان زمان‌بر است. راهکار دیگر این است که کل عملیات جمع را به دسته‌های n بیتی تقسیم کنیم و عملیات جمع را ابتدا به ازای هر دو بیت کری 0 و 1 انجام دهیم، سپس بعد از مشخص شدن بیت کری صحیح با استفاده از یک مالتی‌پلکسر آن را انتخاب کنیم. شمای کلی این راهکار در شکل ۵ مشخص است.

شکل ۵: شماتیک کلی Carry Select Adder

هر یک از بلوک‌های ۴ تایی در واقع یک ripple adder هستند. بهینه‌ترین سایز زیر بلوک برای یک جمع n بیتی نیز برابر با $\lfloor \sqrt{n} \rfloor$ می‌باشد. پس از پیاده‌سازی این جمع‌کننده، بخشی از شماتیک RTL آن به صورت شکل ۶ می‌باشد، این جمع‌کننده بیش‌ترین مساحت را اشغال خواهد کرد اما سریع‌ترین جمع‌کننده‌ها نیز خواهد بود.

شکل ۶: شماتیک Carry-select-adder

۲ پیاده‌سازی ضرب‌کننده‌ها

۱.۲ Shift-Add Multiplier

این ضرب‌کننده ساده‌ترین نوع ضرب‌کننده می‌باشد، این ضرب‌کننده با استفاده از کلاک در چندین سیکل هر بار عملیات ضرب را برای یک بیت انجام داده و سپس حاصل را با خروجی نهایی جمع می‌کند. منطق اصلی این ضرب‌کننده در کد ۲ مشخص است:

```
1 always @(posedge clk) begin
2     if (bn < N) begin
3         finished = 0;
4         cb = b[bn];
5
6         if (bn == 0) begin
7             case (cb)
8                 0: res[2*N-1:N] = (a & zero);
9                 1: res[2*N-1:N] = (a & one);
10            endcase
11        end else begin
12            case (cb)
13                0: res[2*N:N] = res[2*N-1:N] + (a & zero);
14                1: res[2*N:N] = res[2*N-1:N] + (a & one);
15            endcase
16
17        end
18        res = res >> 1;
19        bn = bn + 1;
20    end else begin
21        finished = 1;
22    end
23
24    out = res;
25 end
```

کد ۲: پیاده‌سازی Shift-Add Multiplier